

ستون‌های امنیت اجتماعی

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، همان ذاتی که در قرآن کریم فرموده است: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُّهْتَدُونَ﴾ «آنان که ایمان آورده‌اند، و ایمان خود را به شرک نیالودند، ایمنی از آن آن‌هاست؛ و آن‌ها هدایت شدگانند»، گواهی می‌دهم نیست معبود بر حق جز الله یکتای بی همتا، و گواهی می‌دهم که سردار و پیامبر ما حضرت محمد صلی الله علیه وسلم بنده و فرستاده اوست، درود و رحمت و برکات الله بر او و بر همه آل و اصحاب و پیروان راستین آنان باد.

اما بعد!

در حقیقت نعمت امنیت از بزرگترین نعمت‌های الهی است که ذات ذو الجلال بر بندگان خود ارزانی داشته است، چنانچه خداوند متعال می‌فرماید: ﴿لَا يَلْفُ قُرَيْشٍ ۱ اِلْفِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ۲ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هٰذَا الْبَيْتِ ۳ الَّذِي اَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَعَامَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ﴾ «برای (شکر) الفت و انس قریش (۱) (همان) الفت آن‌ها در سفرهای (تجاری) زمستانی (به یمن) و تابستانی (به شام) (۲) پس باید پروردگار این خانه (کعبه) را پرستش کنند (۳) همان (پروردگاری) که آن‌ها را از گرسنگی (نجات و) طعام داد، و از ترس و خوف ایمن‌شان داشت»، و در آیت دیگری فرموده است: ﴿اَوْ لَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا ءَامِنًا يُجَبِّي اِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِّنْ لَّدُنَّا وَلٰكِنَّ اَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ «آیا ما (آن‌ها را) در حرم امنی جای‌شان ندادیم، که ثمرات (و فراورده‌های) هر چیزی (از هر سو) به سوی آن آورده می‌شود، (این) رزقی است از جانب ما، و لیکن بیشتر آن‌ها نمی‌دانند»، و در آیت دیگری چنین فرموده است: ﴿اَوْ لَمْ يَرَوْا اَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا ءَامِنًا وَيَتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ اَفِیَابِلْبَطْلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللّٰهِ يَكْفُرُونَ﴾ «آیا ندیدند که همانا ما حرم امنی (برای آن‌ها) قرار دادیم، در حالی‌که مردم از اطراف آنان ربوده می‌شوند؟! آیا به باطل ایمان می‌آورند و به نعمت الله ناسپاسی می‌کنند؟!»، و پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده است: «هریک از شما که از امنیت روانی (جانی) و

سلامت جسمی برخوردار است و خوراک روزانه اش نزد او یافت می شود، گویا از تمام دنیا برخوردار است».

بدون تردید ایجاد امنیت عمل اجتماعی است که همه افراد مجتمع در آن شریک هستند، چون امکان ندارد هر فرد به تنهایی خویش امنیت را برای خود و خانواده خود جدا از باقی افراد جامعه تأمین کند، چون مردم در مجتمع و کشورهای شان شبیه مسافران کشتی هستند طوری که امکان ندارد در وقت تخریب کشتی برخی آنان نجات یابند و برخی دیگری غرق شوند، پیامبر علیه سلام می فرماید: «مثال کسانی که حدود الهی را رعایت می کنند و آنان که رعایت نمی کنند، مانند گروهی است که سوار کشتی می شوند و با قرعه کشی برخی از آنها در طبقه ی بالا و عده ای در طبقه ی پایین قرار می گیرند. آنان که در طبقه ی پایین قرار می گیرند، برای دست رسی به آب، به طبقه ی بالا رفت و آمد می کنند؛ لذا می گویند: بهتر است برای اینکه مزاحم هم سفران خود در طبقه ی بالا نشویم، سوراخی در طبقه ی پایین ایجاد کنیم (و از دریا، آب برداریم). اگر مسافران طبقه ی بالا مانع آنها نشوند و آنها را با تصمیمی که گرفته اند، آزاد بگذارند، همگی هلاک (غرق) می گردند و اگر مانع آنها شوند، همه ی آنان نجات می یابند».

و برای این امنیت اجتماعی ستون‌ها و اساس‌های است، برخی آن: تقویت بُعد ایمانی که باعث تحقیق آرامش در مجتمع می شود، و مجتمع را از تندروی و تخلفات فکری نجات می دهد، طوری که خداوند متعال می فرماید: ﴿الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ («همانا) کسانی که ایمان آوردند، و دل‌های شان به یاد الله آرام می‌گیرد، آگاه باشید! (تنها) با یاد الله دل‌ها آرام می‌گیرند»، پس ایمان به الله یگانه امری است که امنیت داخلی افراد مجتمع را متحقق می سازد، و در نتیجه امنیت کل مجتمع تحقق می پذیرد.

برخی دیگر آن: رعایت جانب اقتصاد است که این بخش بر کار و تولید و تخصص و کار شناسی استوار است؛ بنابراین دین مقدس ما بر کار کردن و تخصص داشتن در کار و انجام آن به وجه درست دستور داده است، خداوند متعال فرموده: ﴿وَقُلْ أَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ

وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَتُرَدُّونَ إِلَىٰ عِلْمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٦﴾ «و بگو: عمل کنید، پس بزودی الله، و پیامبرش و مؤمنان اعمال شما را خواهند دید، و به زودی به سوی (الله) دانای پنهان و آشکار، باز گردانده می‌شوید، پس شما را به آنچه انجام می‌دادید؛ آگاه می‌کند»، و در آیت دیگری فرموده: ﴿وَأَحْسِنَ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾ «و همان‌گونه که الله به تو نیکی کرده است؛ نیکی کن، و هرگز در زمین در پی فساد مباش، بی‌گمان الله مفسدان را دوست ندارد»، و پیامبر صلی الله علیه وسلم فرموده: «یقیناً خداوند متعال دوست می‌دارد وقتی یکی از شما کاری را انجام می‌دهد آنرا با اتقان و تخصص و درست انجام بدهد»، و با این کار امنیت و استقرار مجتمع متحقق می‌گردد.

و برخی دیگر آن: استحکام بخشیدن ارزشهای همبستگی و مهربانی اجتماعی میان افراد مجتمع است، دین مقدس ما به این بخش توجه ویژه نموده است، پس زکات را فرض نموده و بر ادای صدقات تشویق کرده است، وقف را جایز دانسته و بر آن تشویق کرده، چنانچه خداوند متعال فرموده: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَسِعَ عَلِيمٌ﴾ «مثل کسانی که اموال خود را در راه الله انفاق می‌کنند، همانند دانه‌ای است که هفت خوشه برویاند که در هر خوشه یکصد دانه باشد، و الله برای هر کس که بخواهد چند برابر می‌کند و الله گشایشگر داناست»، و در آیت دیگری فرموده: ﴿وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلِأَنْفُسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا لِأَبْتِغَاءِ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾ «و آنچه از مال انفاق می‌کنید، برای خودتان است، و جز برای طلب خشنودی الله انفاق نکنید، و آنچه از مال انفاق می‌کنید، (پاداش آن) بطور کامل و تمام به شما داده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد»، و پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌فرماید: «کسی که سختی از سختیهای دنیا را از شخص مسلمان دفع نماید خداوند سختی از سختیهای روز قیامت را از او دفع می‌کند، کسی که با فقیری سهولت و آسان‌گیری کند خداوند امور او را در دنیا و آخرت سهل و آسان می‌سازد، و کسی که عیب و گناه مسلمانی

را بیوشاند خداوند گناهان او را در دنیا و آخرت می پوشاند، و خداوند در کمک بنده می باشد وقتی این بنده در کمک و یاری برادر مسلمان خود بوده باشد»، و در حدیث دیگری فرموده: «هرکس سواری اضافه ای دارد، آن را به کسی بدهد که مرکبی ندارد؛ و هرکس آذوقه (توشه ی) اضافی دارد، آن را به کسی بدهد که بی توشه است». و انواع مال ها را ذکر نمود؛ در نتیجه اینگونه برداشت کردیم که هیچیک از ما حقی در اموال مازاد بر نیازش ندارد».

و از مهمترین ستون های امنیت اجتماعی تحکیم و رعایت مبدأ برابری میان مردم است، چون مردم همسان دندانهای شانه با هم برابر هستند، و در مجتمع های متری و پیش رفته میان افراد آن بر اساس زبان و رنگ و نژاد تمایزی وجود ندارد، چون پیامبر صلی الله علیه وسلم می فرماید: «ای مردم! بدانید که پروردگار شما یکی است، و پدرتان یکی است، بدانید که هیچ عربی بر غیر عرب برتری ندارد، و نه غیر عرب بر عرب برتری دارد، و نه سرخ پوست از سیاه پوست بهتر است، و نه سیاه پوست از سرخ پوست، مگر که ملاک و معیار برتری در تقوی و پرهیزگاری است»، معیار برتری میان افراد مجتمع توانایی و تخصص و نیروی کار است.

ستایش مخصوص ذات خدایی که پروردگار جهانیان است، درود و سلام بر خاتم پیامبران و رسولان حضرت محمد صلی الله علیه وسلم و بر همه آل و اصحاب او باد.

بدون شک تحقق امنیت محیطی از اساسی ترین ستون های امنیت اجتماعی است، چون با این امنیت توسعه محیط از ایراد هرگونه زیاد و خطر حمایت می شود، خداوند فرموده: ﴿هُوَ أَنشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا﴾ «او شما را از زمین پدید آورد، و شما را در آن به آباد کردنش گمارد»، و پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «هر مسلمانی درختی بکارد و انسان یا حیوان و یا پرنده ای از آن بخورد، تا روز قیامت برای صاحبش صدقه ای به حساب می آید»، و در حدیث دیگری فرموده: «یمان هفتاد و اندی یا شصت و اندی شعبه دارد که

برترینش گفتن لااله الاالله می باشد و پایین ترین بخش ایمان، برداشتن خار و خاشاک (و هر چیز آزاردهنده ای) از سر راه است».

پس ما چقدر نیازمند هستیم تا همه تلاش های خود را برای تحقیق امنیت اجتماعی و حفاظت آن مبذول بداریم، و همه نهادهای دولت از قبیل ارتش، پلیس، قضات، خانواده، نهاد آموزش، نهادهای دینی و فرهنگی و مدنی را تقویت و تکامل بخشیم؛ تا امنیت برای همه افراد جامعه با تلاش های همبسته آنان متحقق گردد.

پروردگارا! بر ما و بر مصر و بر همه کشورهای اسلامی نعمت امنیت و آرامش را دایمی بگردان